

Oljedirektoratet
Postboks 600
4003 STAVANGER

Deres ref.:

Vår ref.:
2021/18

Saksbehandler
Louise Kiel Jensen

Dato
11.06.2021

Svar på høring - Søknad om vitenskapelig undersøkelsestillatelse - italiensk forskningstokt med RV Laura Bassi i perioden 16082021-19092021

Uttalelse til søknad om vitenskapelig undersøkelsestillatelse i Framstredet og rundt Bjørnøya 2021

Vi viser til høringsbrev fra OD datert 04.06.2021 angående søknad fra et konsortium av italienske forskningsinstitusjoner om vitenskapelig undersøkelsestillatelse med R/V Laura Bassi i tidsrommet 16.08.21–19.09.21.

Bakgrunn

Et konsortium av forskjellige italienske forskningsinstitusjoner planlegger å gjennomføre vitenskapelige undersøkelser med R/V Laura Bassi i perioden 16.08.21 –19.09.21. Tøktet skal gjennomføres innen norsk territorialfarvann i havområdene vest for Svalbard, ut i Framstredet og på vest- og øst-siden av Bjørnøya. Søknaden inneholder informasjon om fem forskjellige tokt som skal foregå i omsøkte tidsperioden, men uten nærmere tidsfordeling. De fem toktene har ulike formål og derav forskjellige behov for utstyr til prøveinnsamling. Høringssvaret her er begrenset til to av toktene: Glacier som ledes av Dr. Cuffaro og IRIDYA som ledes av Dr. Lucchi. På begge disse toktene skal det benyttes seismikk. Norsk Polarinstittutt har ingen kommentarer til aktivitetene på de tre andre toktene.

På toktet til Glacier-prosjektet skal det samles inn geofysiske data og sedimentprøver på Spitsbergenbanken og på kontinentalsokkelen vest for Bjørnøya. Det skal benyttes multistråle ekkolodd-system, høyoppløselig seismikk og sedimentkjerneprøvetaker.

På toktet til IRIDYA-prosjektet, som foregår mellom 12 og 200 nm vest for Svalbard, skal det gjennomføres tilsvarende undersøkelser som på Glacier-toktet.

Seismikkutstyret som skal brukes er ikke nærmere beskrevet i søknadene. Avbøtende tiltak for dyreliv er heller ikke beskrevet.

Kommentarer

I henhold til forvaltningsplanene for de norske havområdene (Meld.St.20, 2019-2020), er det et mål at «Aktiviteter med støynivå som kan påvirke arters adferd skal begrenses for å unngå bestandsforflytning

eller andre virkninger som kan medføre negative effekter på det marine økosystemet».

Både Havforskningsinstituttet (Sivle m.fl. 2021), Miljødirektoratet (Jødestøl m.fl. 2021) og Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) sammen med Havforskningsinstituttet (Kvadheim m.fl. 2020) har nylig oppdatert kunnskapsgrunnlaget for påvirkninger av marin støyforurensing i norske havområder. Videre beskriver rapportene dagens forvaltning og mulige forbedringer av denne er foreslått. Følgende kommentarer støtter seg til disse rapporter.

Undersøkellesområdet til Glacier-prosjektet dekker to områder hhv vest og øst for Bjørnøya. Området vest for Bjørnøya dekker deler av SVO Eggakanten, mens det andre området ligger delvis innenfor SVO Havområdene rundt Svalbard (St.meld. 20, 2019-2020). Selv om SVOer ikke gir direkte virkninger i form av begrensninger for aktivitet, signaliserer de viktigheten av å vise særlig aktsomhet i disse områdene, og at aktivitet skal foregå på en måte som ikke truer områdenes økologiske funksjon eller naturmangfold (St.meld. 20, 2019-2020).

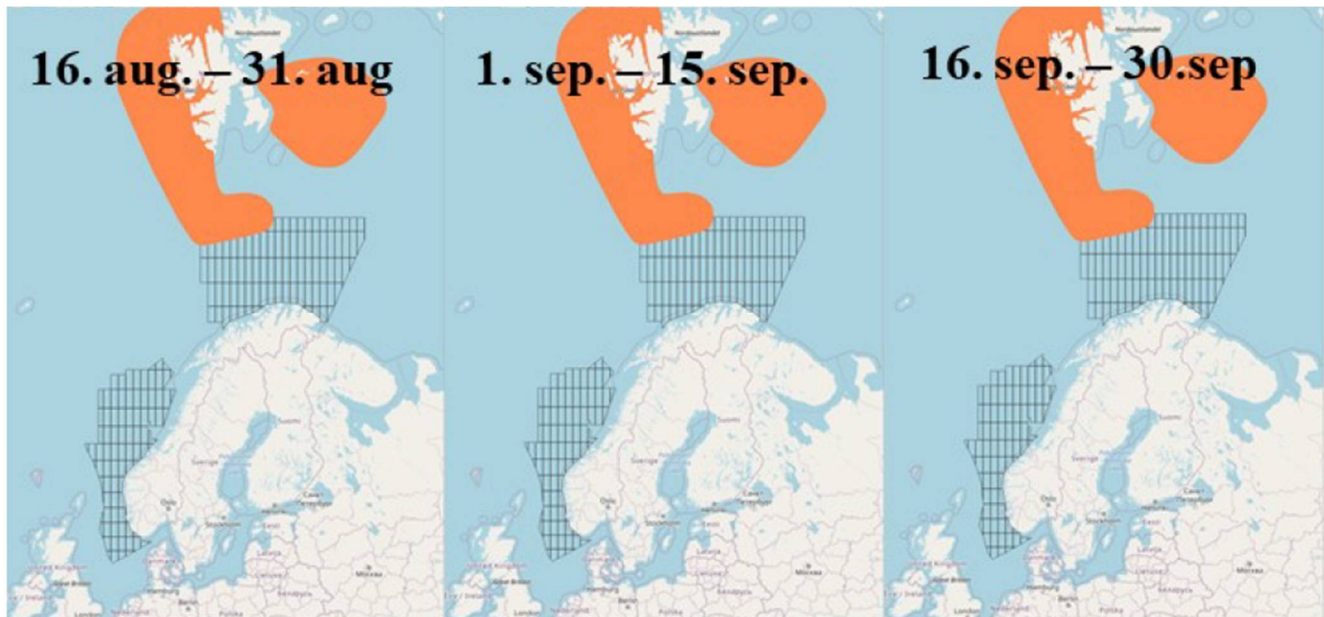
SVO Eggakanten kjennetegnes ved en høy biologisk produksjon og en stor tetthet av beitende organismer som marine pattedyr og sjøfugl. SVO Havområdene rundt Svalbard inkluderer i gjeldende forvaltningsplan et havområde rundt Bjørnøya, mens det er foreslått å utvide SVO'en betraktelig (såkalt kandidat område under utredning). SVO Havområdene rundt Svalbard er blant annet viktig for pelagisk beitende sjøfugl som hekker på Svalbard, beite- og reproduksjonsområder for marine pattedyr med tilhold i Svalbardområdet gjennom hele året. Det er spesifikt nevnt i søknaden at undersøkelser også skal gjøres på Spitsbergenbanken, som dekkes delvis av den nåværende SVO-avgrensning og er fullt inkludert i kandidatområdet. Spitsbergenbanken har en avgjørende betydning for økosystemene i området. På grunn av gunstige fysiske forhold er den årlige primærproduksjonen på Spitsbergenbanken kanskje den høyeste i hele Barentshavet. Store deler av primærproduksjonen fra isen og vannmassene når bunnen, og dette gjenspeiles i høy biomasse på havbunnen. En ny biotop for Barentshavet, brunpølsebunn, ble registrert på Spitsbergenbanken i 2017.

Det omsøkte undersøkelsesområdet til IRIDYA-prosjektet vest for Spitsbergen skiller seg ut som høytetthetsområder hvor arter som vågehval, finnhval og knølhval oppholder seg og beiter i perioden juni-september/oktober (Sivle 2021). Videre ligger området delvis innenfor SVO Eggakanten (St.meld. 20, 2019-2020), med viktige miljøverdier beskrevet over. Tokttiden planlagt i august-september har overlapp med tilstedeværelsen av hval. Det antas ikke at det er gyting av fisk i området i august-september.

Det er i dag svært lite kunnskap om mulige effekter av seismikk på sjøfugl, mens det finnes noe mer informasjon om effekter på hval. Mulige effekter på hval kan være direkte effekter på hørsel eller effekter ved endret adferd. Som eksempel på det siste kan vises til en studie på finnhval hvor hvalen forflyttet seg vekk fra området det foregikk seismikkskyting (Castellote m. fl. 2012) og da muligvis bort fra et godt til et dårligere beiteområde. Dessuten har knølhval vist en signifikant reduksjon i beiteaktivitet ved eksponering for militær sonar, som er en annen kraftig, pulset lydkilde. Da knølhvalen ikke regnes som en særlig sensitiv art for forstyrrelser, vil en kunne anta at arter som vågehval, som regnes som mer sensitive for forstyrrelser, kan komme til å reagere likt eller kraftigere. Det er derfor ikke urimelig å anta at både vågehval og finnhval vil kunne bli forstyrret eller avbrutt i beiteaktiviteten ved eksponering for seismikk (Sivle m.fl. 2021). En studie fra 2021 viser at spitsbergenbestanden av grønlandshval har sin hovedutbredelse i det omsøkte området til IRIDYA-prosjektet også i sommerhalvåret (Hamilton m.fl. 2021).

Rapporten fra Havforskningsinstituttet konkluderer med at seismikkundersøkelser bør frarådes i viktige beiteområder for bardehval (Sivle m.fl. 2021). Havforskningsinstituttet har utviklet et frarådingskart basert på beiteområder for hval for 2021. Kartet dekker området vest for Svalbard og sørover mot Bjørnøya, og et

område øst for Svalbard (Sivle m.fl. 2021). Det er overlapp mellom frarådingskartet og området hvor det ifølge figurene i begge søknadene er planlagt seismikkundersøkelser.

Figur 1: Utdrag av figur A 1.2 i Sivle m.fl. (2021), frarådingskart for seismikk for 2021.

Avbøtende tiltak

Det er ikke nevnt noen avbøtende tiltak for dyreliv i søknadene. Dette mener Norsk Polarinstitut er kritikkverdig og vi mener at søkerne bør iverksette noen avbøtende tiltak for å redusere negative effekter av undersøkelsene så godt som mulig.

Miljødirektoratet skriver i sin rapport: «For å kunne iverksette tiltak for å redusere risiko for skadelig påvirkning på marine pattedyr i områder hvor det skal skytes seismikk, vil det være nødvendig å overvåke området rundt fartøyet i en periode både før og under et seismikktokt. Havforskningsinstituttet (2020) har anbefalt at det overvåkes eksempelvis i 30 minutter i oppstartsområdet før operasjonen kan starte.

Overvåkingen vil primært måtte gjøres ved hjelp av en sjøpattedyrobservatør (MMO), men det kan også benyttes ulike tekniske hjelpemidler.»

Videre skriver Miljødirektoratet at Sjøpattedyrutvalget pr 2020 anbefaler en sikkerhetssone på 1-2 km til marine pattedyr (Jødestøl m.fl. 2021).

Et aktuelt eksempel på tekniske hjelpemidler som kan være å eventuelt å benytte er lytteutstyr (hydrofon) for å vurdere om det er høy tetthet av hval i området. Knølhvalen er kjent for sin vokalisering, mens kvitnos og andre tannhvaler har ekkolokalisering. Undersøkelser gjennomført av Norsk Polarinstitut viser imidlertid at slike undersøkelser ikke alltid fanger opp om det er hval i området, da det å benytte slikt utstyr krever at hvalene aktivt kommuniserer.

Det er i ikke nevnt søknaden at det vil utføres overvåking av dyreaktivitet i området, men Norsk Polarinstitut vil sterk anbefale at dette tiltaket benyttes om aktiviteten tillates.

Selv om området overvåkes og det ikke registreres hval i nærheten, bør også soft-start benyttes som avbøtende tiltak. Det antas at dyr i nærheten av lydilden vil benytte mulighet for å svømme unna før nivået er høyt nok til å indusere skade (Sivle, 2021).

Konklusjon

Norsk Polarinstitutt fraråder seismikkundersøkelser i deler av det omsøkte området i august-september. Frarådningskartet til Havforskningsinstituttet bør følges. For aktiviteter utenfor dette området bør observasjoner av hval og andre marine pattedyr utføres i minst 30 minutter før oppstart og soft-start bør benyttes uansett om søkerne mener området er fritt for hval. Den anbefalte sikkerhetssonen bør også følges.

Vennlig hilsen

Ellen Øseth
seksjonsleder

Louise Kiel Jensen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Referanser:

- Castellote, M., Clark, C. W., & Lammers, M. O. (2012). Acoustic and behavioural changes by fin whales (*Balaenoptera physalus*) in response to shipping and airgun noise. *Biological Conservation*, 147(1), 115-122.
doi:10.1016/j.biocon.2011.12.021
- Hamilton C.D., Lydersen C., Aars, J., Biuw M., Boltunov, A.N., Born E.W., Dietz R., Folkow L.P., Glazov D.M., Haug T., Heide-Jørgensen M.P., Kettner L.E., Laidre K.L., Øien, N., Nordøy, E.S., Rikardsen A.H., Rosing-Asvid A., Semenova V., Shpak O.V., Sveegaard S., Ugarte F., Wiig Ø., Kovacs K.M. (2021) Marine mammal hotspots in the Greenland and Barents Seas. *Marine Ecology Progress Series*, Vol. 659: 3–28, 2021 <https://doi.org/10.3354/meps13584>
- Jødestøl, K., Østby, C., Vik Green, A.M. (2021) Vurdering av behovet for ytterligere regulering av seismikk for å ivareta hensynet til marine pattedyr. Miljødirektoratet M-1926
- Kvadsheim, P.H., Forland, T.N., de Jong, K., Nyqvist, D., Grimsbø E. og Sivle, L.D. (2020) Effekter av støyforurensning på havmiljø – kunnskapsstatus og forvaltningsrådgiving. FFI-RAPPORT 20/01015
- Sivle, L.D., Forland, T.N., de Jong, K., Kutti, T., Zhang, G., Wehne, H og Grimsbø E. (2021) Havforskningsinstituttets rådgivning for menneskeskapt støy i havet, Kunnskapsgrunnlag, vurderinger og råd for 2021. Rapport fra Havforskningen 2021-4
- Meld. St. 20 (2019 –2020) Helhetlige forvaltningsplaner for de norske havområdene Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten, Norskehavet, og Nordsjøen og Skagerrak. Det kongelige Klima- og miljødepartement, 2020.